

Ваше фінансове майбутнє в Канаді: 2026

Від першого рахунку до впевненого інвестування

Оновлено 21 жовтня 2026

Про авторів

Володимир Кучерявий — Vendor Manager у TD Bank з понад 10-річним досвідом у IT-закупівлях та стратегічному сорсингу у фінансовому секторі. Іммігрант з 2015 року, який пройшов весь шлях адаптації — від відкриття першого банківського рахунку до управління власним інвестиційним портфелем.

Ольга Дубовик — Program Director у TD Bank та співавтор каналу. Її досвід управління проектами допомагає перетворювати складні фінансові концепції на чіткі покрокові плани, якими можна скористатися вже сьогодні.

Разом вони ведуть YouTube-канал [«10 хвилин про життя в Канаді»](#) з 2017 року — один із найавторитетніших україномовних ресурсів про життя в Канаді.

«Цей посібник — це те, що ми хотіли б мати в руках у перший день свого приїзду до Канади.»

Банківська система

Як обрати банк, відкрити рахунок та побудувати кредитну історію з нуля.

Податки та рахунки

TFSA, RRSP, FHSA, RESP — всі інструменти для заощадження та інвестування.

Інвестиції та нерухомість

ETF, індексні фонди, іпотека та програми для першого покупця.

Практичні теми

Перекази, страхування, бюджетування, робота та самозайнятість.

10+

років

досвід авторів в канадській фінансовій системі

15+

тем

охоплено в цьому посібнику

2026

актуальна

та перевірена інформація

Місія цього гайду: Зробити канадську фінансову систему зрозумілою для кожного українського іммігранта. Незалежно від того, чи ви щойно приїхали, чи живеє тут вже кілька років — тут є щось корисне саме для вас.

Disclaimer: Матеріали цього посібника носять виключно інформаційний характер і не є фінансовою, податковою або юридичною порадою. Перед прийняттям фінансових рішень рекомендуємо проконсультуватися з ліцензованим фінансовим радником або бухгалтером (CPA). Автори не несуть відповідальності за фінансові рішення, прийняті на основі цього матеріалу.

Як читати цей гайд

Цей посібник охоплює всі ключові аспекти фінансового життя в Канаді — від відкриття першого рахунку до інвестування та купівлі нерухомості. Ось як отримати від нього максимум користі.

Структура гайду

-

Банківська система

Розділи 1–3. Як влаштована система, які банки обрати, як відкрити рахунок і побудувати кредитну історію.
-

Податки та рахунки

Розділи 4–7. Податкова система, TFSA, RRSP, FHSA та RESP — ваші головні інструменти для заощадження та інвестування.
-

Інвестиції та нерухомість

Розділи 8–9. ETF, індексні фонди, іпотека та програми для першого покупця.
-

Практичні теми

Розділи 10–12. Міжнародні перекази, робота та самозайнятість, страхування, бюджетування.
-

Підсумок та ресурси

Фінальний розділ. Типові помилки, покроковий план дій та корисні посилання.

Для кого цей гайд?

- ### Щойно приїхали

Починайте з розділів про банки та кредитний рейтинг. Перші 3 місяці — найважливіші для фінансового старту.
- ### Живете в Канаді 1–3 роки

Зосередьтеся на TFSA, RRSP та інвестуванні. Можливо, ви ще не використовуєте всі доступні пільги.
- ### Плануєте купити житло

Обов'язково прочитайте розділи про FHSA, RRSP HBP та іпотеку. Правильна підготовка заощадить десятки тисяч доларів.

 Немає часу читати все? Ось мінімум: відкрийте TFSA → отримайте кредитну картку → подайте першу податкову декларацію. Ці три кроки зроблять більше для вашого фінансового майбутнього, ніж будь-що інше в перший рік.

«Найкращий час інвестувати був 20 років тому. Другий найкращий час — сьогодні.» — китійське прислів'я

Структура банківської системи Канади

Канадська банківська система є стабільною та добре регульованою. Вона складається з кількох груп фінансових установ, кожна з яких відповідає різним потребам клієнтів.

	"Велика п'ятірка" (Big Five) RBC, TD, Scotiabank, BMO та CIBC є найбільшими банками країни. Пропонують повний спектр послуг: від чекових рахунків до іпотек та інвестицій.
	Онлайн-банки (Digital Banks) Tangerine, EQ Bank та Simplii Financial. Онлайн-банки працюють без фізичних відділень і часто пропонують нижчі комісії та конкурентні ставки на ощадних рахунках. Умови варто перевіряти на сайтах банків.
	Кредитні спілки (Credit Unions) Установи, що належать їхнім членам. Можуть пропонувати персоналізований підхід; умови варто порівнювати.

Чим відрізняються онлайн-банки від Big Five?

Критерій	Big Five	Онлайн-банки
Вартість після акції	Залежить від пакета та акцій — перевіряйте на сайті банку	Залежить від пакета та акцій — перевіряйте на сайті банку
Мінімальний баланс	Може вимагатися — уточнюйте для свого пакета	Може вимагатися — уточнюйте для свого пакета
e-Transfer	Зазвичай доступний; уточнюйте ліміти й комісії	Зазвичай доступний; уточнюйте ліміти й комісії
Банкомати	Мережа банкоматів різна — перевірте найближчі	Мережа банкоматів різна — перевірте найближчі
Доступ (відділення, онлайн)	Відділення у великих містах; онлайн-доступ	Відділення у великих містах; онлайн-доступ
Підтримка	Телефон, чат, відділення — залежить від банку	Телефон, чат, відділення — залежить від банку

 Багато людей тримають основний рахунок у великому банку, а ощадний — в онлайн-банку. Підберіть комбінацію під свої потреби.

Онлайн-банки Канади: на що звернути увагу

EQ Bank Варто перевірити умови ощадного рахунку та e-Transfer на сайті.	Tangerine (Scotiabank) Перевірте умови обслуговування та кредитних карток.	Simplii Financial (CIBC) Уточніть умови чекового рахунку та доступ до банкоматів.	Koho Перевірте умови передплатеної картки та комісії.
---	--	---	---

Як захищені ваші гроші в канадських банках?

CDIC (Canada Deposit Insurance Corporation) Canada Deposit Insurance Corporation (CDIC) страхує eligible deposits (основна сума та нараховані відсотки) до \$100,000 на категорію рахунку в кожному банку-члені. CDIC не покриває інвестиції, ETF або акції.	Кредитні спілки Онтаріо (FSRA) Кредитні спілки Онтаріо регулюються FSRA. Eligible non-registered deposits застраховані до \$250,000 на категорію, eligible registered deposits — без ліміту суми, з умовами покриття. Перевіряйте умови страхування на сайті установи.	Регулювання OSFI Office of the Superintendent of Financial Institutions (OSFI) регулює федеральні банки та страхові компанії.
--	--	---

Українські кредитні спілки в Канаді

Ukrainian Credit Union (UCU) — Торонто Ukrainian Credit Union (UCU) — кредитна спілка. Пропонує чекові та ощадні рахунки, іпотеки та автокредити; частина персоналу може спілкуватися українською — уточнюйте у відділенні.	Buduchnist Credit Union — Торонто Українська кредитна спілка в Торонто; уточніть умови у відділенні.	Переваги для новачків Можлива україномовна підтримка та розуміння потреб нових іммігрантів; умови й програми уточнюйте безпосередньо.
---	--	---

  Порада для українців: Якщо вам зручніше спілкуватися українською, розгляньте українські кредитні спілки — уточніть наявність україномовного сервісу.

  Канадська банківська система регулюється федеральними органами, зокрема OSFI, і вважається стабільною.

Детально про "Велику п'ятірку"

Кожен із п'яти великих банків Канади має свої особливості. Нижче — короткий практичний огляд, щоб ви могли порівняти умови.

	<u>RBC — Royal Bank of Canada</u> Велика мережа відділень і банкоматів по всій Канаді та міжнародна присутність. Варто перевірити актуальні умови рахунку для новачків.
	<u>TD — Toronto-Dominion Bank</u> Відомий довгими годинами роботи відділень (Open Longer). Перевірте, чи підходять графік і умови рахунку саме вам.
	<u>Scotiabank</u> Має міжнародну орієнтацію та програми для новоприбулих. Актуальні пропозиції уточнюйте безпосередньо в банку.
	<u>BMO — Bank of Montreal</u> Один із давніх банків Канади; має спільну мережу з партнерським банком у США. Умови для вашого випадку перевіряйте у банку.
	<u>CIBC</u> Має цифрові сервіси та мобільний додаток. Оцініть зручність застосунку та умови самостійно.

Порівняння ключових умов для новачків

Критерій	RBC	TD	Scotiabank	ВМО	CIBC
Вартість після акції	Перевірте актуальні умови на сайті	Перевірте актуальні умови на сайті	Перевірте актуальні умови на сайті	Перевірте актуальні умови на сайті	Перевірте актуальні умови на сайті
Мінімальний баланс	Уточніть вимоги для вашого пакета	Уточніть вимоги для вашого пакета	Уточніть вимоги для вашого пакета	Уточніть вимоги для вашого пакета	Уточніть вимоги для вашого пакета
e-Transfer	Зазвичай доступно; уточніть ліміти	Зазвичай доступно; уточніть ліміти	Зазвичай доступно; уточніть ліміти	Зазвичай доступно; уточніть ліміти	Зазвичай доступно; уточніть ліміти
Банкомати	Перевірте мережу поруч з вами	Перевірте мережу поруч з вами	Перевірте мережу поруч з вами	Перевірте мережу поруч з вами	Перевірте мережу поруч з вами
Доступ (відділення, онлайн)	Відділення та онлайн-доступ	Відділення та онлайн-доступ	Відділення та онлайн-доступ	Відділення та онлайн-доступ	Відділення та онлайн-доступ
Підтримка	Телефон, чат або відділення	Телефон, чат або відділення	Телефон, чат або відділення	Телефон, чат або відділення	Телефон, чат або відділення

Умови можуть змінюватися. Перевіряйте актуальні тарифи на офіційних сайтах банків.

Спеціальні програми для іммігрантів

Scotiabank StartRight Program Приклад програми для новоприбулих. Актуальні умови та вимоги уточнюйте у банку.	TD New to Canada Banking Package Приклад програми для новоприбулих. Актуальні умови та вимоги уточнюйте у банку.	RBC Newcomer Advantage Приклад програми для новоприбулих. Актуальні умови та вимоги уточнюйте у банку.
---	--	--

Як обрати свій банк — чекліст

- Близькість відділення та банкоматів

Перевірте, чи є відділення поруч з домом або роботою — важливо для перших місяців.
- Програма для іммігрантів

Запитайте про newcomer-пакети, які пропонує банк.
- Мобільний додаток

Протестуйте застосунок і подивіться відгуки користувачів.
- Зв'язки з вашою країною

Якщо плануєте міжнародні перекази, порівняйте умови переказів.

💡

Порада: Багато людей користуються кількома установами: основний рахунок в одному банку, ощадний — в іншому. Підберіть комбінацію під свої потреби.

Відкриття рахунку та типи послуг

Вимоги банків щодо документів відрізняються. Зазвичай потрібні один або кілька офіційних документів із фото, а конкретний набір (наприклад, паспорт разом із дозволом на роботу) залежить від банку та вашого статусу. Перед візитом перевірте актуальні вимоги банку. Тривалість процесу залежить від банку та наданих документів.

Чекові рахунки (Chequing)

Для щоденних операцій та зарплати. Чекові рахунки можуть мати щомісячну комісію; її розмір залежить від типу рахунку та мінімального балансу. Порівняйте річну вартість, вимоги до мінімального балансу, доступ до відділень і онлайн-сервісів та умови e-Transfer.

Ощадні рахунки (Savings)

Для накопичення фінансової подушки. Може пропонувати вищу доходність порівняно з чековим рахунком — умови перевірте безпосередньо в банку. Зручно для резервного фонду та короткострокових цілей.

Кредитні картки

Можуть бути корисними для побудови кредитної історії в Канаді. Розгляньте можливість почати з secured або beginner картки одразу після приїзду.

Які документи потрібні для відкриття рахунку?

Документи, які часто запитують

- Паспорт: основний документ для підтвердження особи. Вимоги кожного банку можуть відрізнятися.
- Підтвердження адреси: наприклад, договір оренди, рахунок за комунальні послуги або лист від роботодавця. Перевірте, які документи приймає ваш банк.
- Work Permit або Study Permit: підтверджує ваш статус у Канаді. Банки можуть вимагати його як додатковий документ.
- SIN (Social Insurance Number): може знадобитися для деяких рахунків і податкових цілей. Вимоги щодо SIN перевірте в банку.

Корисно знати

- Деякі банки можуть мати онлайн-процес для нерезидентів або новоприбулих — умови перевірте безпосередньо в банку.
- Вимоги до документів для новоприбулих можуть відрізнятися між банками, тому уточнюйте їх заздалегідь.
- Якщо у вас ще немає підтвердження адреси — уточніть у банку, які альтернативні документи або програми для новоприбулих доступні.

Кредитні картки для новачків — з чого почати?

Secured Credit Card

Зазвичай вимагає депозит (заставу); розмір депозиту визначає банк. Варіант для тих, хто щойно приїхав і не має кредитної історії.

Student Credit Card

Для студентів з дійсним студентським статусом. Ліміт, комісії та доступність залежать від банку — порівнюйте умови. Варіант обирайте разом з newcomer або студентською програмою, що відповідає вашій ситуації.

Newcomer Credit Card

Деякі банки мають newcomer-програми, які можуть не вимагати кредитної історії. Наявність і умови таких програм різні, тому уточнюйте їх у банку.

Типові помилки при відкритті рахунку

Відкрити лише один рахунок

Багато людей відкривають тільки чековий рахунок і забувають про ощадний. Розгляньте відкриття ощадного рахунку разом із чековим — умови та вартість перевірте в банку.

Не запитати про newcomer-програму

Варто запитати в банку про доступні newcomer-пропозиції, які можуть зменшити витрати. Шукайте формулювання на кшталт "New to Canada" або "Newcomer".

Відкласти кредитну картку

Раннє формування кредитної історії може бути корисним. Розгляньте secured або newcomer-картку разом із відкриттям рахунку.

Ігнорувати e-Transfer

Interac e-Transfer — поширений спосіб переказу між канадцями. Переконайтесь, що ваш рахунок підключений і ви знаєте, як ним користуватись.

Лайфхак:

Відкрийте рахунок у банку, де є відділення поруч з вашим домом або роботою. Зручне розташування відділення може бути корисним у перші місяці.

Кредитний рейтинг — фундамент вашого життя в Канаді

Шкала кредитного рейтингу

Як будувати рейтинг правильно

- 1

Сплачуйте рахунки вчасно

Навіть мобільний зв'язок та комунальні послуги впливають на рейтинг.
- 2

Утилізація до 30%

Підтримуйте баланс менше 30% від ліміту кредитної картки (орієнтир, а не гарантія score).
- 3

Уникайте частих заявок

Багато заявок за короткий час знижують бал через "hard inquiries".
- 4

Перевіряйте звіти

Регулярно перевіряйте в Equifax або TransUnion на наявність помилок.

Чому кредитний рейтинг такий важливий?

Оренда житла Більшість орендодавців перевіряють кредитний рейтинг перед підписанням договору.	Іпотека Рейтинг впливає на умови іпотеки; немає універсального порогу 680 для всіх випадків.	Автокредит Хороший рейтинг дає нижчі відсотки та кращі умови лізингу.	Робота Деякі роботодавці перевіряють кредитну історію при наймі на фінансові посади.
---	--	---	--

З чого починати новому іммігранту?

01 Крок 1 — Secured Credit Card Відкрийте захищену кредитну картку з депозитом \$200–500. Це найшвидший спосіб почати будувати кредитну історію з нуля.	02 Крок 2 — Кредитна картка банку Після періоду регулярного використання secured card з оплатою повного балансу можна подати заявку на звичайну картку; терміни залежать від банку.	03 Крок 3 — Credit Builder Loan Деякі кредитні спілки пропонують credit builder loans. Не беріть позику лише заради історії — порівнюйте умови та відсотки.	04 Крок 4 — Моніторинг Використовуйте безкоштовні сервіси Borrowell або Credit Karma для щомісячного відстеження рейтингу.
--	--	--	---

Податкова система Канади 2026

Канада використовує **прогресивну систему**: чим більше ви заробляєте, тим вищий відсоток податку платите. Ви сплачуєте федеральний та провінційний податки одночасно. Прогресивні ставки застосовуються до частин оподатковуваного доходу в межах відповідних діапазонів, а не одна ставка до всього доходу.

Федеральні ставки 2026

Дохід	Ставка
До \$58,523	14%
\$58,523.01 – \$117,045	20.5%
\$117,045.01 – \$181,440	26%
\$181,440.01 – \$258,482	29%
Понад \$258,482	33%

Провінційні ставки Онтаріо 2026

Дохід	Ставка
До \$53,891	5.05%
\$53,891.01 – \$107,785	9.15%
\$107,785.01 – \$150,000	11.16%
\$150,000.01 – \$220,000	12.16%
Понад \$220,000	13.16%

Можливі додаткові *surtax* та *health premium*.

 Пам'ятайте: Внески в RRSP та податкові пільги можуть значно зменшити ваш оподатковуваний дохід і збільшити повернення податків навесні.

Що таке податкова декларація і коли подавати?

01	02
Крок 1 — Збір документів лютий–березень: Отримайте T4 від роботодавця, T5 від банку (відсотки), RRSP contribution receipts та інші slip-и. T1135: якщо вартість specified foreign property перевищує \$100,000 CAD протягом року, фізична особа зазвичай подає T1135; для першого року резидентства подача T1135 зазвичай не звільняє від декларування доходів.	Крок 2 — Вибір способу подачі Використовуйте безкоштовне ПЗ (Wealthsimple Tax, TurboTax Free) або зверніться до бухгалтера для складних випадків.
03	04
Крок 3 — Дедлайн 30 квітня Подайте декларацію до 30 квітня. Самозайняті мають час до 15 червня, але податок треба сплатити до 30 квітня.	Крок 4 — Отримання повернення Розмір повернення залежить від вашої ситуації; середні цифри не є гарантією. Електронна подача зазвичай прискорює обробку.

Ключові податкові пільги та кредити

Basic Personal Amount Basic Personal Amount — неворотний податковий credit (не виплата і не поріг): зменшує податок, а не дає готівку. Податковий кредит відрізняється від відрахування (deduction): RRSP-внесок зменшує оподатковуваний дохід, а податковий кредит зменшує сам податок.	Canada Groceries and Essentials Benefit (CGEB) З липня 2026 року GST/HST credit перейменовано на CGEB. Регулярні суми підвищено на 25% протягом 5 років за умов програми. Одноразова доплата 2026 — не щорічний бонус. Право і суми залежать від сім'ї; новоприбулі можуть подати заяву до першої декларації.	Canada Child Benefit (CCB) CCB не є автоматичною для всіх тимчасових резидентів: зазвичай потрібно проживати в Канаді 18 попередніх місяців і мати дійсний permit у 19-му місяці, за умовами CRA. Сума залежить від доходу, віку дитини та права; виплачується щомісяця.	Tuition Tax Credit Студенти можуть переносити невикористані кредити за навчання на майбутні роки або передати членам сім'ї.
--	---	--	---

 Важливо для нових іммігрантів: Податкове резидентство визначається зв'язками з Канадою та сукупністю обставин, а не автоматично імміграційним статусом чи датою прибуття; дату початку резидентства визначають індивідуально. Резиденти загалом декларують світовий дохід за період резидентства. Подавайте декларацію за період резидентства; для певних кредитів і пільг уточнюйте правила в CRA.

Онтаріо vs Альберта — де вигідніше жити?

Альберта — не єдина провінція Канади без провінційного податку з продажу (PST): такі ж умови діють у Альберті, Юконі, Північно-Західних територіях і Нунавуті, а Онтаріо має HST 13%. Альберта має нижчі провінційні ставки прибуткового податку. Але чи завжди вигідніше переїхати? Давайте розберемося на практичних прикладах.

Практичне порівняння провінцій

Показник	Онтаріо	Альберта
Чиста зарплата (після податків, при однаковому бруutto-доході)	Залежить від доходу — розрахуйте на калькуляторі податків	Залежить від доходу — розрахуйте на калькуляторі податків
Оренда або іпотека (орієнтовні витрати на житло)	Ціни залежать від міста та району — перевіряйте актуальні дані	Ціни залежать від міста та району — перевіряйте актуальні дані
Авто та страховка	Страховка авто суттєво відрізняється — порівнюйте котирування	Страховка авто суттєво відрізняється — порівнюйте котирування
Догляд за дітьми	Вартість і доступність залежать від району та програм	Вартість і доступність залежать від району та програм
Переїзд та облаштування	Витрати залежать від відстані та обсягу речей	Витрати залежать від відстані та обсягу речей
Робота та близькі (доступ до роботи, родина, спільнота)	Великий ринок праці та велика українська спільнота	Розвинені сектори (зокрема енергетика та технології) і менша за розміром українська спільнота

Практичне порівняння витрат

Чиста зарплата

Порівняйте з калькулятором податків для вашого доходу.

Житло

Оренда та іпотека залежать від району і ринку — порівнюйте актуальні оголошення.

Транспорт і покупки

Податки на покупки та паливо потрібно перевірити для вашої провінції.

Але врахуйте:

- Мінімальна заробітна плата відрізняється між провінціями — перевірте актуальні ставки
- Різні рівні профспілкового захисту
- Економіка Альберти значною мірою залежить від енергетичного сектору
- Розмір українських громад і культурне різноманіття відрізняються
- Зими в Альберті зазвичай холодніші та суворіші

Для кого Альберта — кращий вибір?

ІТ та висококваліфіковані спеціалісти

При вищому доході різниця в податках стає помітнішою. Калгарі має розвинений tech-сектор і великі офіси компаній.

Ті, хто хоче купити житло

Ціни на житло в обох провінціях суттєво відрізняються залежно від міста — порівнюйте актуальні дані для конкретного району. Нижчі витрати на житло в деяких містах Альберти можуть допомогти накопичити на перший внесок.

Сім'ї з автомобілем

Відсутність провінційного податку на покупки може дати відчутну економію при купівлі авто й товарів; перевірте, як це впливає на ваш бюджет.

Для кого Онтаріо — кращий вибір?

Нові іммігранти без досвіду

Торонто — великий ринок праці, що пропонує багато можливостей для першої роботи. Є програми підтримки для нових іммігрантів.

Студенти та ті, хто навчається

Онтаріо має кілька провідних університетів та програми фінансової підтримки для студентів; умови стипендій варто перевіряти безпосередньо в університетах.

Ті, хто цінує різноманіття

Торонто — одне з найбільш мультикультурних міст світу. Тут працює велика українська спільнота, безліч ресторанів і культурних подій, а також Українська кредитна спілка UCU (Ukrainian Credit Union).

💡 **Висновок:** Немає універсально кращої провінції. Порівняйте чисту зарплату, витрати на житло, транспорт і догляд за дітьми для вашої конкретної ситуації, а також близькість родини, роботу та спільноту. Розрахуйте свій бюджет в обох провінціях за допомогою податкових калькуляторів — і зробіть усвідомлений вибір.

Made with GAMMA

TFSA — Безподатковий ощадний рахунок

☆ НАЙПОТУЖНІШИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕЗИДЕНТА

TFSA доступний для кожного резидента Канади від 18 років. Допустимі інвестиційні доходи та зняття з TFSA **зазвичай не оподатковуються** в Канаді; для деяких іноземних виплат можливий foreign withholding tax, а активна торгівля як бізнес може мати інше податкове трактування. Це інструмент, який варто розглянути якомога раніше.

Ліміт 2026 \$7,000 на рік. Право на внесок залежить від віку та податкового резидентства. Накопичений room рахується разом по всіх TFSA.		Гнучкість Зняття TFSA зазвичай не оподатковується ; строк доступу, комісії та обмеження GIC або інших продуктів залежать від умов.
Відновлення ліміту Знята сума повертає право на внесок з 1 січня наступного року, а не одразу.		Як обрати інструмент Не вважайте TFSA інвестицією. TFSA — це оболонка для рахунку: всередині можна тримати як ощадні інструменти, так і ETF чи акції. Вибір залежить від строку, ризику й потреби в доступності коштів.

Приклад: ви зняли \$2,000 у жовтні 2026, коли вільного room не було. Це право на внесок повернеться лише 1 січня 2027 року.

Що можна тримати в TFSA?

Ощадні рахунки Високопроцентні ощадні рахунки (HISA) — зручний і доступний варіант для резерву. Ставки змінюються, тож перевіряйте актуальні умови банку.	GIC (Guaranteed Investment Certificates) Фіксований дохід на 1–5 років. Ідеально для консервативних інвесторів.	ETF та індексні фонди Популярний вибір для довгих цілей. XEQT, VEQT або VBAL — прості диверсифіковані варіанти, але з ризиком коливань ринку.	Акції Купуйте акції канадських та американських компаній напряму через брокера.
Взаємні фонди Активно керовані фонди — зручно, але зазвичай вищі комісії ніж у ETF.			

Накопичений ліміт TFSA по роках

Рік	Накопичений ліміт
2009	\$5,000
2016 (якщо 18+ з 2009)	\$46,500
2020	\$69,500
2024	\$95,000
2025	\$102,000
2026	\$109,000 (за умови повного права на всі роки з 2009, без внесків і зняттів)

Право на TFSA залежить від віку та податкового резидентства: за роки до резидентства room не нараховується.

 ⚠ Поширена помилка: Перевищення ліміту TFSA карається штрафом 1% на місяць від суми перевищення. Завжди перевіряйте свій доступний ліміт через CRA My Account перед поповненням. Сума всіх ваших TFSA агрегується. CRA My Account може відставати від ваших записів, тому звіряйте власні дані.

«Не заощаджуй те, що залишилось після витрат — витрачай те, що залишилось після заощаджень.» — Воррен Баффет

RRSP — Пенсійний план та повернення податків

RRSP призначений для **довгострокових заощаджень на пенсію**. Головна перевага — внески віднімаються від вашого оподаткованого доходу сьогодні, що часто призводить до отримання **Tax Refund** навесні.

Ліміт внесків

18% від доходу за попередній рік. Новий максимум room за 2026 рік — **\$33,810**. Загальний room — 18% заробленого доходу попереднього року з урахуванням pension adjustments і перенесеного room; персональний ліміт вказаний у Notice of Assessment.

Програма НБР — перше житло

Зніміть до **\$60,000** без податків на купівлю першого будинку. Повернення починається на п'ятий рік після року першого зняття (наприклад, зняття у 2026 — перше повернення у 2031), за графіком CRA. Це повернення власних коштів RRSP, а не грант. Зняття НБР не відновлює contribution room.

Програма LLP — навчання

Зніміть до **\$20,000** на освіту без податків. Повернення — протягом **10 років**.

Подружній RRSP

Партнер з вищим доходом робить внески на ім'я іншого, щоб **зменшити загальні податки сім'ї** на пенсії.

Як RRSP зменшує ваші податки — реальний приклад

Приклад: дохід \$80,000

Без RRSP: оподатковуваний дохід \$80,000.

З внеском \$10,000 в RRSP: оподатковуваний дохід \$70,000. Зменшення федерального податку приблизно \$2,050 за ставки 20,5%.

Економія: ~\$2,050 — це орієнтовне зменшення федерального податку, НЕ гарантоване повернення; фактичний результат залежить від вашої ситуації.

- **Вносьте до дедлайну**

Дедлайн для внесків за 2025 рік (перші 60 днів 2026 року) вже минув. Для внесків за 2026 рік перевірте точний дедлайн у своєму календарі та CRA.
- **Стратегія "catch-up"**

Якщо у вас є невикористані ліміти за минулі роки, ви можете зробити великий внесок в один рік для максимального повернення, якщо ваш personal deduction limit це дозволяє.
- **Не знімайте достроково**

Дострокове зняття коштів оподатковується як звичайний дохід і втрачений ліміт не відновлюється.

RRSP vs TFSA — що обрати?

Критерій	RRSP	TFSA
Податкова пільга при внеску	Так (зменшує дохід)	Ні
Податок при знятті	Так (як дохід)	Ні
Найкраще для	Пенсійних заощаджень	Будь-яких цілей
Вік для відкриття	Будь-який (з доходом)	18+
Дедлайн конвертації	До 71 року (в RRIF)	Немає
Відновлення ліміту після зняття	Ні	Так (з 1 січня)

 Порада: немає універсального правила «до \$50,000 лише TFSA». RRSP і TFSA залежать від вашої податкової ставки, потреби в ліквідності та мети. RRSP часто вигідніший при вищій ставці, TFSA — коли важлива гнучкість.

«Ціль не в тому, щоб бути багатим на пенсії. Ціль — мати вибір.» — Кріс Хоган

RESP — Гроші від уряду на освіту дітей

Зареєстрований освітній ощадний план (RESP) дозволяє накопичувати на навчання дитини з **державною підтримкою**. Раніше відкриття дає більше часу для накопичення та потенційного гранту; умови програми перевіряйте на офіційному сайті.

- Грант CESG

Уряд може додати **20%** від внесків до \$2,500 на рік — до **\$500 гранту на рік** за умов програми.
- Максимальний грант

Позиттєвий ліміт базового CESG — **\$7,200** на одну дитину (за умов програми).
- CLB — для сімей з низьким доходом

CLB — окрема програма для eligible дітей з низьким доходом сім'ї. Розмір та умови залежать від права; автоматичні механізми для визначених eligible дітей плануються з квітня 2028 року і поки що не діють.
- Податкова вигода

Коли дитина знімає гроші на навчання, вони зазвичай оподатковуються за її ставкою; вона часто нижча. Повернення власних внесків не оподатковується, а EAP (гранти та дохід) зазвичай оподатковується як дохід студента; реальна ставка залежить від доходу студента.

Скільки накопичити — реальні розрахунки

Річний внесок	Скільки додасть базовий CESG	Умова
\$500	\$100	20% від внеску (у межах перших \$2,500 на рік)
\$1,200	\$240	20% від внеску (у межах перших \$2,500 на рік)
\$2,400	\$480	20% від внеску (у межах перших \$2,500 на рік)
\$2,500	\$500	Ліміт базового гранту 20% на рік
\$5,000	До \$1,000 за рік (catch-up)	Catch-up можливий лише за наявності накопиченого права; для віку 16–17 років діють окремі умови; перевірте в програмі

Приклади показують лише базовий грант від річних внесків. Доходність інвестицій не гарантована. Чим раніше відкрити — тим більше часу для накопичення.

Де відкрити RESP?

-

Банки (RBC, TD, Scotiabank)

Найпростіший варіант — відкрити разом з банківським рахунком. Умови і набір продуктів різняться між банками; комісії та інвестиційні опції уточнюйте в банку.
-

Wealthsimple

Перевірте актуальні тарифи перед вибором. Інвестування в ETF всередині RESP можливе за умовами платформи.
-

Questrade

Самостійне інвестування в ETF та акції; комісії та умови перевірте безпосередньо на сайті. Може підійти досвідченішим інвесторам.
-

Кредитні спілки

Місцеві кредитні спілки можуть пропонувати різні умови та сервіс; порівнюйте пропозиції.

Що відбувається з грошима, якщо дитина не піде до університету?

- Перевести на іншого члена сім'ї

Кошти можна перевести на RESP іншої дитини за умов програми; умови та критерії бенефіціара перевіряйте.
- Перевести в RRSP

Накопичені інвестиційні доходи (не гранти) можуть бути переведені в RRSP за умов програми і наявності room. Гранти повертаються уряду.
- Закрити рахунок

Ваші внески повертаються без податку. Інвестиційний дохід оподатковується з додатковим податком. Гранти повертаються уряду. Правила для Квебеку відрізняються.

 Порада: RESP можна відкрити вже після народження дитини; регулярні внески краще починати раніше. Перевірте eligibility для CLB на офіційному сайті.

FHSA — Перший крок до власного дому

🏠 НАЙКРАЩИЙ РАХУНОК ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКУПЦІВ

FHSA поєднує деякі особливості RRSP (внески можуть зменшувати оподатковуваний дохід) та TFSA (умови безподаткового зняття для кваліфікованої покупки залежать від програми). Може бути корисним для тих, хто планує купити перше житло в Канаді.

 Ліміт

Річний ліміт внесків — \$8,000. Загальний ліміт внесків протягом життя — \$40,000. Невикористаний participation room можна переносити: звичайний carryforward обмежений \$8,000, тобто максимум \$16,000 у рік за умови правил. Наприклад, після відкриття FHSA у 2026 році без внесків у 2026 році у 2027 може бути доступно до \$16,000 за умови правил програми.

 Подвійна перевага

Внески можуть зменшувати податок (як у RRSP). Безподаткове зняття для кваліфікованої покупки залежить від умов програми (як у TFSA).

 Термін рахунку

Рахунок може бути відкритим до **15 років** за умовами програми.

 Комбінування

FHSA можна поєднувати з HBP за умов обох програм. Перевірте відповідність критеріїв для кожної.

Хто має право відкрити FHSA?

 Резидент Канади

Ви повинні бути резидентом Канади на момент відкриття рахунку.

 Вік 18–71 років

Вік відкриття — 18–71 рік; деталі за провінцією уточнюйте в CRA.

 Перший покупець

Критерії first-time buyer при ВІДКРИТТІ рахунку та при кваліфікованому зніманні (qualifying withdrawal) відрізняються — перевіряйте обидва. Правила при відкритті враховують власне або партнерське житло, зокрема за кордоном, у поточному році та попередні чотири роки.

 SIN номер

Потрібен дійсний номер соціального страхування.

  Важливо знати

Рахунок можна відкрити заздалегідь, але правила щодо накопичення ліміту та умов зняття перевірте в CRA.

Невикористаний participation room можна переносити: звичайний carryforward обмежений \$8,000, тобто максимум \$16,000 у рік за умови правил.

Невикористані кошти можна перевести в RRSP або RRIF за умов програми — як direct transfer, а не звичайне зняття.

Покрокова стратегія використання FHSA

01	02	03	04
Крок 1 — Відкрийте рахунок якомога раніше	Крок 2 — Розгляньте внески в межах річного ліміту \$8,000	Крок 3 — Інвестуйте кошти всередині FHSA відповідно до мети	Крок 4 — Розгляньте поєднання з HBP при купівлі
Навіть якщо не можете внести гроші одразу — відкрийте рахунок. Правила накопичення ліміту залежать від моменту відкриття рахунку; уточніть у CRA.	Вигода від відрахування залежить від вашої ставки податку та ситуації; сума повернення не гарантована.	Якщо покупка близько, важливі збереження суми та строк доступу (HISA або GIC за умовами продукту); ETF має ринковий ризик і може падати в момент потреби.	При купівлі першого дому можна розглянути поєднання FHSA та HBP з RRSP за умов обох програм; перевірте критерії кожної.
05			
Крок 5 — Якщо плани змінились			
Перекажіть залишок у RRSP або RRIF за умов програми — як direct transfer, а не звичайне зняття.			

FHSA проти RRSP HBP

Характеристика	FHSA	RRSP HBP
Ліміт внесків / сума зняття	Ліміт внесків — \$40,000 (це ліміт внесків, а не накопичена вартість; кваліфіковане зняття може включати зростання)	Сума зняття — до \$60,000
Повернення коштів	Не потрібно	Повернення за графіком CRA; перевірте актуальні правила CRA
Податок при знятті	Немає при кваліфікованому знятті (за умов програми)	Немає при дотриманні умов HBP
Вплив на RRSP-ліміт	Не впливає на RRSP-ліміт за правилами програми	Не відновлює room за правилами
Можна комбінувати	Так (за умов обох програм)	Так (за умов обох програм)
Максимальна вигода разом	Залежить від ситуації та умов обох програм — без гарантованої суми	—

«Найкращий інвестиційний інструмент для середнього класу — це власний дім.» — Ендрю Карнегі

Інвестування — змусьте гроші працювати на вас

Інвестування — це не лише для багатих. Почати можна з регулярної суми, розмір якої залежить від вашої ситуації. Важливо почати рано і дотримуватись простих принципів.

Три способи інвестувати в Канаді

Робо-консультант (найпростіше)

Відкрийте рахунок, вкажіть свій ризик-профіль — алгоритм сам формує та керує портфелем. Ідеально для початківців. Приклад: [Wealthsimple Invest](#).

Індексні фонди (ETF)

Купуєте один фонд — отримуєте сотні або тисячі компаній одразу. Низькі комісії, автоматична диверсифікація, не потрібно обирати акції.

Гарантовані інвестиції (GIC)

GIC пропонують фіксовану доходність на визначений термін; ставка залежить від ринку та терміну, тому порівнюйте актуальні пропозиції. За умови утримання до кінця терміну ризик низький, але й зростання обмежене. Підходять для консервативних інвесторів або короткострокових цілей.

Ключові принципи успішного інвестора

Починайте якомога раніше

Наприклад, ранній старт з меншою сумою може дати інший результат, ніж пізній старт з більшою — залежно від доходності та горизонту інвестування.

Інвестуйте регулярно

Вкладайте фіксовану суму щомісяця незалежно від стану ринку. Це усереднює ціну покупки і допомагає знизити ризик.

Диверсифікуйте

Не тримайте всі гроші в одній компанії або секторі. Розподіл між різними активами допомагає знизити ризик концентрації.

Не панікуйте під час падінь

Ціни на ринку коливаються, а продаж під час спаду фіксує збитки. Довгострокові результати не гарантовані, але емоційні рішення часто шкодять найбільше.

Що може змінити ваш результат

\$244K

\$200/міс протягом 30 років

при умовній доходності 7% річних ≈ \$244,000

\$260K

\$500/міс протягом 20 років

при умовній доходності 7% річних ≈ \$260,000

📄

🇨🇦

Де інвестувати?

Порядок залежить від ваших цілей, доходу та умов; розглядайте TFSA, RRSP і FHSA відповідно до ситуації.

1

TFSA — дохід у межах рахунку не оподатковується

2

RRSP — зменшує ваш оподатковуваний дохід

3

FHSA — якщо плануєте купити житло

Почати

Почніть з малого

Почніть з регулярної суми, яку ви реально можете відкладати.

Це гіпотетичний розрахунок, а не прогноз. Податки, інфляція та комісії не враховані.

Розподіл інвестицій за метою та горизонтом

Ціль / горизонт	Горизонт	Підхід
Короткі цілі	до 2–3 років	доступність і збереження суми, без фондового ризику
Середні цілі	3–7 років	баланс між зростанням і стабільністю
Довгі цілі	7+ років	диверсифікація з вищою часткою акцій, без гарантованого результату

Розподіл обирається залежно від цілі, горизонту, резерву та толерантності до ризику, а не лише від віку.

Для короткострокових цілей важлива доступність і збереження суми; для довгострокових — диверсифікація з ризиком, адже нульових втрат не гарантує жоден інструмент.

Типові помилки початківців

→

Чекати "правильного моменту"

Точний момент важко передбачити; регулярність часто важливіша за спробу вгадати ринок.

→

Занадто часто перевіряти портфель

Щоденна перевірка призводить до емоційних рішень. Перевіряйте раз на квартал — цього достатньо.

→

Намагатися "обіграти ринок"

Багато активних інвесторів не перевищують результат простих індексних фондів у довгостроковій перспективі, тому варто оцінювати це реалістично.

→

Ігнорувати комісії

Наприклад, різниця між комісією 0.2% та 2.5% може суттєво вплинути на результат за довгий період; конкретна сума залежить від умов.

📄

🚀

Перший крок: відкрийте рахунок (наприклад, TFSA) через банк або [Wealthsimple](#), зробіть внесок і оберіть інструмент, що відповідає вашим цілям. Перед рішенням ознайомтеся з умовами та комісіями.

«Ринок — це пристрій для передачі грошей від нетерплячих до терплячих.» — Воррен Баффет

Made with GAMMA

Нерухомість та іпотека

Канадська нерухомість **часто розглядається як довгострокове сховище вартості**, але результат залежить від ринку, ціни купівлі та ваших фінансових обставин. Розуміння типів іпотек та програм для першого покупця допоможе зробити обґрунтований вибір.

Фіксована іпотека (Fixed Rate) Дає стабільність та передбачуваність платежів на весь термін. Розмір ставки залежить від ринкових умов, тому порівнюйте пропозиції різних кредиторів.	Змінна іпотека (Variable Rate) Потенційна вигода при зниженні ставок центрального банку. Більш ризикована, але може заощадити при сприятливому ринку.	Перший внесок Загальне правило: 5% від перших \$500,000 ціни житла плюс 10% від решти для житла вартістю до \$1,500,000. Для житла вартістю \$1,500,000 і більше потрібно 20% . Більший внесок зменшує страхування СМНС.
--	---	--

Умовні приклади мінімального внеску

Умовна ціна житла	Мінімальний внесок (приклад)
\$450,000	\$22,500
\$590,000	\$34,000
\$620,000	\$37,000
\$680,000	\$43,000
\$1,150,000	\$90,000
\$1,500,000	\$300,000

 Наведені суми — умовні розрахунки за правилом вище, а не ринкові середні показники.

Страхування іпотеки СМНС

Розмір першого внеску	Страховий внесок СМНС
5% – 9.99%	4.00% від суми іпотеки
10% – 14.99%	3.10% від суми іпотеки
15% – 19.99%	2.80% від суми іпотеки
20%+	Не потрібне

 Приклад: житло за \$600,000 з мінімальним внеском \$35,000 означає іпотеку \$565,000. За умови відповідних вимог страховий внесок СМНС при 4% становить \$22,600. Премію зазвичай можна сплатити одразу або додати до іпотеки; можливий провінційний податок на премію сплачується окремо за чинними правилами.

Важливо: страхування СМНС захищає кредитора, а не покупця.

Програми підтримки для першого покупця

FHSA Ліміт внесків — до \$40,000 за весь життєвий період (це ліміт внесків, а не накопичена сума). Вилучення для придбання кваліфікованого першого житла. Може поєднуватися з HBP за відповідних умов.		RRSP Home Buyers' Plan (HBP) Можна вилучити до \$60,000 з RRSP без податку для придбання кваліфікованого житла. Повернення починається на другий рік після вилучення, період погашення — 15 років. Актуальні правила CRA варто перевірити.		First-Time Home Buyer's Tax Credit Податковий кредит нараховується з суми \$10,000 і є невідшкодовуваним — це зменшення податку, а не пряме повернення коштів. Орієнтовна податкова вигода близько \$1,500 за найнижчою федеральною ставкою. Не гарантовано і залежить від вашої ситуації.		GST/HST New Housing Rebate Для відповідних НОВИХ або суттєво відремонтованих будинків федеральна частина може становити до \$50,000 для житла до \$1,000,000, зменшуючись між \$1,000,000 і \$1,500,000, і недоступна для житла вище \$1,500,000. Залежить від дат, покупця та використання. Не поширюється на житло вторинного ринку.
--	---	--	---	--	---	--

Процес купівлі нерухомості — крок за кроком

01	02	03	04
Крок 1 — Pre-approval (попереднє схвалення) Зверніться до банку або іпотечного брокера для отримання попереднього схвалення. Це покаже ваш максимальний бюджет і зміцнить позицію при торгах.	Крок 2 — Пошук нерухомості Працюйте з ріелтором. Послуги агента покупця не завжди безкоштовні — це залежить від домовленостей з ріелтором, тому уточніть умови до підписання угоди. Використовуйте Realtor.ca для пошуку.	Крок 3 — Offer та переговори Подайте пропозицію з умовами (фінансування, інспекція). На гарячих ринках можливі торги вище ціни.	Крок 4 — Home Inspection Обов'язково замовте незалежну інспекцію (~\$500). Це може виявити приховані проблеми та стати підставою для зниження ціни.
05	Крок 5 — Closing (завершення угоди) Підписання документів у нотаріуса, передача коштів, отримання ключів. Closing costs — зазвичай 1.5–4% від ціни.		

«Орендувати — це платити чужу іпотеку. Купити — це платити свою.» — народна мудрість

Міжнародні перекази грошей

Як ефективно переказувати гроші до та з Канади — важливе питання для кожного іммігранта. Порівняння вартості та курсу допомагає обрати відповідний спосіб переказу; різниця може бути суттєвою при великих сумах.

- **Wise, Remitly, Western Union**

Це приклади сервісів переказів, які можуть відрізнитися комісією, курсом і швидкістю. Порівнюйте умови перед переказом.

- **Банківські перекази**

Зручні, але можуть мати менш вигідний обмінний курс; умови перевірте в банку, адже вартість часто включена у курс.

- **Цифрові активи**

PayPal або криптовалюти можуть відрізнитися за швидкістю та вартістю. Швидкість і вартість залежать від сервісу та регуляцій; перевірте комісії й умови.

Порівнюйте курс!

Середній ринковий курс (mid-market rate) є орієнтиром. Перевірте його на Google або XE.com і порівняйте з курсом, який пропонує сервіс. Різниця може бути суттєвою при великих сумах переказів.

Порівняння сервісів переказів

Сервіс	Повна вартість	Курс	Строк / ліміт	Спосіб отримання
Wise	Перевірте повну вартість у сервісі	Порівняйте з mid-market rate	Залежить від напряму та сервісу	Рахунок або картка
Remitly	Перевірте повну вартість у сервісі	Порівняйте з mid-market rate	Залежить від напряму та сервісу	Рахунок або картка
Western Union	Перевірте повну вартість у сервісі	Порівняйте з mid-market rate	Залежить від напряму та сервісу	Готівка або рахунок
Банківський переказ (SWIFT)	Залежить від банку (комісії та курс)	Часто включений у курс	Залежить від банку та напряму	Банківський рахунок (IBAN/SWIFT)
PayPal	Перевірте комісії сервісу	Перевірте курс конвертації	Залежить від сервісу та напряму	Онлайн-рахунок

Тарифи, курси та строки змінюються. Перевіряйте актуальні умови безпосередньо в сервісі перед переказом.

Перекази в Україну — що важливо знати

Wise — порівняйте курс

Можна переказувати на рахунок у UAH. Курс і вартість порівнюйте з іншими сервісами. Строк залежить від напряму та сервісу.

Remitly — швидкі перекази

Можливі швидкі перекази на картку українського банку. Умови, строки та вартість перевірте в сервісі. Пільгові умови для першого переказу уточнюйте у сервісі.

MoneyGram

Широка мережа пунктів видачі готівки у різних містах України. Зручно для отримувачів без банківської картки; перевірте мережу пунктів у вашому районі.

Банківський SWIFT

Для великих сум. Зазвичай потрібні реквізити отримувача (наприклад, IBAN) — уточніть вимоги свого банку. Строк залежить від банків-посередників.

Податкові аспекти міжнародних переказів

Перекази сім'ї зазвичай не є оподатковуваним доходом

Переказ зі своїх після-податкових заощаджень рідним за кордон, як правило, не вважається вашим доходом у Канаді; для отримувача правила визначає місцеве законодавство.

Великі суми та моніторинг

Банки можуть зобов'язані повідомляти FINTRAC про певні великі операції, наприклад великі готівкові операції. Це процедура моніторингу, а не оподаткування. Конкретні пороги та правила уточнюйте в банку.

Іноземні активи (T1135)

Якщо загальна вартість певних іноземних активів перевищує \$100,000 CAD протягом року, може знадобитися подати форму T1135 разом з декларацією. Перевірте свою ситуацію з бухгалтером або на сайті CRA.

Лайфхак: сервіси з кількома валютними рахунками можуть бути корисними, якщо ви регулярно отримуєте або надсилаєте гроші в різних валютах. Порівняйте умови та комісії.

Приклад методу порівняння (умовний): уявіть переказ \$1,000 отримувачу в UAH. У кожного сервісу перевірте повну вартість (комісія + курс), строк і спосіб отримання, і вибирайте за тим, яка сума фактично дійде отримувачу. Це ілюстрація методу, а не актуальні курси.

 Більше про цю тему: [youtube.com/@10Canada](https://www.youtube.com/@10Canada) — «10 хвилин про життя в Канаді»

«Гроші, надіслані додому — це не витрата. Це інвестиція в тих, кого любиш.» — невідомий автор

Робота та самозайнятість в Канаді

Розуміння трудового законодавства, податків з доходу та особливостей самозайнятості допоможе вам максимізувати заробіток і уникнути неприємних сюрпризів від CRA (Canada Revenue Agency).

Типи зайнятості та їх відмінності

Тип	Податки	Бенефіти	Переваги
Найманий працівник (Employee)	Роботодавець утримує CPP, EI та податок з кожної зарплати	Медичне, пенсійний план, EI	Стабільність, захист трудового законодавства
Контрактор (Т4А)	Отримує повну суму, сам платить податки	Зазвичай відсутні	Вища погодинна ставка
Самозайнятий (Self-employed)	Сплачує CPP вдвічі (і як працівник, і як роботодавець)	Відсутні, але всі витрати — відрахування	Гнучкість, податкові переваги
Incorporated Business	Окрема юридична особа; податки залежать від ситуації, перевіряйте з CPA	Гнучкість виплат	Окремий облік і гнучкість, але складніший облік

Самозайнятість — що можна списати на витрати

Як самозайнята особа, ви маєте можливість відрахувувати значну частину бізнес-витрат, що дозволяє зменшити ваш оподатковуваний дохід. Це один з ключових способів оптимізації податків.

Враховуйте лише допустиму бізнесову частку. Поточні витрати й капітальні активи мають різні правила: обладнання часто амортизують через CCA.

Home Office

Можна списати лише фактичну частку витрат на оренду, інтернет та комунальні послуги, що відповідає площі, яку ви використовуєте для роботи. Частку слід розраховувати з реальної площі та фактичного використання, а не за універсальним відсотком.

Техніка та обладнання

Комп'ютер, телефон, камера, мікрофон — все, що використовується для роботи. Можна списати одразу або амортизувати протягом кількох років.

Автомобіль

Якщо використовуєте авто для роботи, ведіть журнал поїздок (logbook). Можна списати % витрат (бензин, страховка, ремонт) пропорційно робочим поїздам.

Навчання та підписки

Курси, книги, програмне забезпечення, професійні підписки на сервіси — якщо вони безпосередньо пов'язані з вашим бізнесом.

Ділові зустрічі

50% витрат на ресторани та кафе під час ділових зустрічей можна списати. Зберігайте чеки та обов'язково записуйте мету зустрічі.

Пенсійні внески

Самозайняті можуть вносити кошти в RRSP (Registered Retirement Savings Plan). IPP може бути варіантом для відповідної корпорації та її працівника за окремими умовами.

Employment Insurance (EI) — що потрібно знати

Employment Insurance (EI), або страхування зайнятості, є важливою соціальною програмою в Канаді, яка надає тимчасову фінансову підтримку безробітним, хворим або особам, які беруть відпустку по догляду за дитиною.

Хто має право на EI Наймані працівники, з чиєї зарплати регулярно утримувався EI. Необхідна кількість страхових годин залежить від регіону та умов програми — перевірте точні вимоги на ServiceCanada. Самозайняті особи можуть добровільно приєднатися до програми EI для отримання спеціальних виплат.	Розмір виплат Розмір виплат становить 55% від вашого середнього тижневого заробітку, але не більше \$729 на тиждень (дані за 2026 рік). Тривалість виплат та необхідну кількість годин роботи визначають регіон і рівень безробіття — актуальні дані перевіряйте на ServiceCanada.	Parental Leave (декрет) Батьки можуть отримувати батьківські виплати через EI. Детальні умови та варіанти відпустки ви знайдете на ServiceCanada.
--	--	---

CPP — Canada Pension Plan

Canada Pension Plan (CPP) — це одна з основних пенсійних програм Канади, яка забезпечує регулярний дохід на пенсії, а також виплати у разі інвалідності або смерті платника.

Внески 2026

Працівник і роботодавець кожен сплачує 5.95% від зарплати між базовим звільненням від внесків (\$3,500) та максимальною межею доходу (\$74,600). Додатково діє CPP2: 4% від доходу між \$74,600 та \$85,000 для кожної сторони.

Про інкорпорацію: Рішення щодо інкорпорації бізнесу залежить від вашої ситуації, доходу та планів. Перед вибором обговоріть його з бухгалтером (CPA).

Самозайняті платять вдвічі

Самозайняті сплачують обидві частки: 11.9% CPP (у межах до \$74,600) та 8% CPP2 (між \$74,600 і \$85,000). Це суттєво впливає на ваш бюджет, тому закладайте ці платежі заздалегідь.

Пенсія CPP

Максимальна нова пенсія CPP у віці 65 років для січня 2026 становить \$1,507.65 на місяць. Фактична сума індивідуальна і залежить від ваших внесків. Квебек має власну програму (QPP). Пенсію можна почати отримувати у віці від 60 до 70 років, при цьому пізніший старт дає вищу щомісячну виплату.

Ключові дедлайни для самозайнятих

Успішна самозайнятість вимагає дисципліни та розуміння податкових зобов'язань. Дотримання цих ключових дедлайнів допоможе вам уникнути штрафів та податкових проблем.

01 Реєстрація бізнесу Зареєструйте бізнес-номер (BN) у CRA, якщо це потрібно для вашого типу бізнесу та програм. Реєстрація для збору GST/HST залежить від типу бізнесу та обсягу оподатковуваних поставок: поріг \$30,000 стосується оподатковуваних поставок за один календарний квартал або за чотири попередні квартали поспіль. Для служб перевезень (ride-sharing) діють окремі правила — уточнюйте їх у CRA.	02 Ведення обліку Ретельно зберігайте всі чеки, квитанції та рахунки-фактури за доходи та витрати. Використовуйте безкоштовні інструменти, такі як Wave, або платні, наприклад, QuickBooks, для ефективного обліку фінансів вашого бізнесу.
03 Квартальні платежі Авансові платежі (installments) потрібні, якщо чистий податок до сплати перевищує \$3,000 (\$1,800 у Квебеку) у поточному році та принаймні в одному з двох попередніх років. Дати платежів перевіряйте в CRA.	04 Декларація до 15 червня Самозайняті особи мають час до 15 червня для подання податкової декларації. Проте, будь-який податковий борг перед CRA повинен бути сплачений до 30 квітня, щоб уникнути нарахування відсотків та штрафів.

Для українців: Багато іммігрантів з України мають цінні навички у сферах IT, дизайну, маркетингу, копірайтингу та інших. Фріланс та самозайнятість — це чудовий спосіб монетизувати ці навички в Канаді. Почніть з реєстрації на фріланс-платформах, таких як Upwork або LinkedIn, та обов'язково відкрийте окремий банківський рахунок для бізнес-доходів. Це спростить ведення обліку та податкову звітність.

«Підприємець — це той, хто працює 80 годин на тиждень, щоб уникнути роботи 40 годин на тиждень.» — Лорен Асфер

Страхування в Канаді — захист вашого фінансового майбутнього

Одна непередбачена подія може знищити роки заощаджень. Страхування — це не витрата, а фундамент фінансової безпеки. Ось що потрібно знати кожному іммігранту, щоб ефективно захистити себе та свою родину в Канаді.

Основні види страхування

Розуміння ключових видів страхування допоможе вам орієнтуватися у складній канадській системі та обрати необхідний захист:

 Медичне страхування (Health Insurance) Провінційне ОНІР (в Онтаріо) покриває базові медичні послуги, такі як візити до лікаря та госпіталізація, але не включає стоматологію, офтальмологію та більшість рецептурних ліків. Для резидентів, які мають право на ОНІР, очікування не передбачено; право та реєстрацію варто перевірити на ServiceOntario. Багато роботодавців пропонують розширені плани медичного страхування як частину соцпакету, а приватні плани від таких компаній, як Sun Life або Manulife, можуть заповнити прогалини покриття.	 Стоматологія та зір Ці послуги не покриваються ОНІР і можуть бути дорогими. Приватне страхування стоматології та зору доступне не кожному, тому варто розглянути варіанти заздалегідь. Для окремих категорій мешканців діє Canadian Dental Care Plan (CDCP), але умови участі (зокрема податкове резидентство, подані декларації та скоригований сімейний чистий дохід до \$90,000 згідно з правилами програми) потрібно перевірити на офіційному урядовому сайті.	 Tenant/Home Insurance Страхування орендаря або власника житла є обов'язковим для більшості орендодавців і вкрай рекомендованим для всіх. Воно захищає ваші особисті речі від крадіжки, пожежі, затоплення та інших непередбачених подій, а також покриває відповідальність за пошкодження майна або травми, отримані гостями. Це один з найбільш доступних і практичних видів страхування.	 Автострахування В Канаді автострахування є обов'язковим у всіх провінціях. В Онтаріо вартість залежить від віку водія, досвіду, типу автомобіля та місця проживання. Порівняйте пропозиції через онлайн-платформи, такі як Kanetix або Insurance Hotline, щоб знайти варіант, що відповідає вашому профілю.
---	---	--	--

Life & Disability Insurance

Страхування життя (Life Insurance) надає фінансовий захист вашій родині у випадку вашої смерті, забезпечуючи виплату для покриття боргів, життєвих витрат та майбутніх потреб. Страхування на випадок втрати працездатності (Disability Insurance) є критично важливим для годувальників сім'ї, оскільки воно заміщує частину доходу, якщо ви не можете працювати через хворобу або травму. Часто ці види страхування надаються роботодавцем, але важливо перевірити рівень покриття та за потреби доповнити його приватними полісами.

Медичне страхування: ОНІР та приватне покриття

Практична порада: Перевірте, чи маєте ви право на ОНІР, на ServiceOntario. Якщо права на ОНІР немає або потрібні послуги, які не покриває програма (стоматологія, зір, більшість рецептурних ліків), розгляньте приватний план покриття.

Скільки коштує страхування — орієнтири за типами

Для кращого розуміння бюджету ось основні види страхування та їх покриття. Вартість кожного полісу залежить від індивідуального профілю, тому отримуйте персоналізовані котирування:

Вид страхування	Вартість	Що покриває	Де купити
Tenant Insurance	Залежить від профілю	Речі, відповідальність	Intact, Aviva, TD Insurance
Автострахування (Онтаріо)	Залежить від профілю водія та авто	Відповідальність, зіткнення, комплексне	Kanetix.ca, Insurance Hotline
Розширений медичний план	Залежить від плану та роботодавця	Стоматологія, зір, ліки	Sun Life, Manulife, Blue Cross
Life Insurance (term)	Залежить від віку та стану здоров'я	Виплата сім'ї при смерті	PolicyMe, Sun Life, Canada Life
Disability Insurance	Залежить від доходу та умов	Дохід при непрацездатності	Через роботодавця або брокера

Ціни є орієнтовними та значною мірою залежать від віку, провінції проживання, обраного рівня покриття, історії водіння та багатьох інших факторів. Завжди отримуйте персоналізовані котирування.

Поради щодо економії на страхуванні

Страхування може бути значною статтею витрат, але є кілька способів зменшити щомісячні платежі без шкоди для вашого захисту:

- **Об'єднайте поліси**

Багато страхових компаній пропонують знижки при купівлі кількох полісів, наприклад, автострахування та страхування орендаря, в одного провайдера. Уточнюйте умови знижки безпосередньо у страховика.
- **Розгляньте вищий deductible**

Deductible — це сума, яку ви сплачуєте з власної кишені перед тим, як страхова компанія почне покривати збитки. Вищий deductible зазвичай призводить до нижчої страхової премії. Обирайте суму, яку ви реально готові покрити у випадку страхової події.
- **Використовуйте роботодавця**

Якщо ваш роботодавець пропонує групові плани страхування (медичне, стоматологічне, життя, інвалідність), розгляньте їх насамперед. Групові поліси часто вигідніші за індивідуальні завдяки ефекту масштабу, але умови варто порівняти.
- **Порівнюйте щороку**

Ринок страхування є конкурентним. Не залишайтеся з тим самим провайдером лише за звичкою. Щорічне порівняння цін та умов допоможе знайти вигідніший варіант.

Головний принцип для новачка: Пріоритет страхування виглядає так: Tenant insurance → автострахування (якщо є авто) → перевірка права на ОНІР у ServiceOntario; якщо права немає або послуги не покриті — розгляньте приватний план. Це мінімальний захист, який варто продумати з першого дня перебування в Канаді.

«Страхування — це єдина річ, яку ти купуєш і сподіваєшся ніколи не використати.» — народна мудрість

Бюджетування — контроль над своїми фінансами

Бюджет — це не обмеження, а інструмент контролю. Він допомагає бачити, куди йдуть ваші гроші, і планувати заощадження відповідно до ваших цілей. Ось як побудувати просту систему, яка допоможе вам ефективно керувати фінансами в Канаді.

Правило 50/30/20 — гнучкий орієнтир

Це простий підхід, який може допомогти розподілити дохід після податків на три основні категорії. Його варто розглядати як гнучкий орієнтир, а не як жорстке правило, адаптуючи пропорції до вашої ситуації.

50%

30%

20%

Потреби (Needs): оренда, їжа, транспорт, страховка, комунальні послуги — все, без чого не обійтися.

Бажання (Wants): ресторани, розваги, подорожі, шопінг, хобі — все, що покращує якість життя, але не є життєво необхідним.

Заощадження та борги: внески у TFSA, RRSP, погашення кредитної картки, створення фінансової подушки та інші інвестиції.

Приклад при доході \$5,000/міс після податків:

- \$2,500 → оренда, їжа, транспорт, страховка
- \$1,500 → розваги, ресторани, особисті витрати
- \$1,000 → \$500 у TFSA + \$300 фінансова подушка + \$200 на кредитку

Такий розподіл допомагає чітко бачити, куди йдуть ваші гроші та де можна оптимізувати витрати.

Орієнтовні витрати (приклад, Торонто)

Для кращого уявлення про майбутній бюджет ось приблизні місячні витрати для новоприбулих у Торонто. Фактичні цифри залежать від вашого способу життя та особистих обставин.

Категорія	Одна особа	Сім'я з 2 дітей
Оренда	\$2,200–2,800	\$3,200–4,000
Їжа та продукти	\$400–600	\$900–1,200
Транспорт (ТТС/авто)	\$156 (ТТС) або \$400–600 (авто)	\$600–900
Комунальні послуги	\$100–150	\$200–300
Інтернет + телефон	\$100–150	\$150–200
Страхування	\$50–100	\$150–250
Дитячий садок/школа	—	\$1,000–2,000/міс (daycare)
Розваги та ресторани	\$200–400	\$400–600
РАЗОМ (орієнтовно)	\$3,200–4,700	\$6,600–9,450

Ціни приблизні для Торонто 2026 і можуть суттєво відрізнятися залежно від способу життя. Вартість життя також відрізняється між містами, тому варто перевірити актуальні ціни у вашому місті.

Як вести бюджет — 3 підходи

Вибір інструменту залежить від ваших особистих уподобань. Ось три популярні підходи:

Додаток Monarch Money

Автоматично підключається до банківських рахунків, категоризує витрати, показує тренди. Зручний варіант для зайнятих людей. Коштує \$15/міс або \$100/рік. Ви можете скористатися реферальним посиланням: monarch.com.

Excel/Google Sheets

Безкоштовно та надає повний контроль. Шаблони бюджету легко знайти в інтернеті. Підходить для тих, хто любить деталі та кастомізацію, дозволяючи створювати власні формули та аналізи.

Метод конвертів (Envelope Method)

Розподіліть готівку або цифрові "конверти" за категоріями на початку місяця. Коли конверт порожній — витрати в цій категорії зупиняються. Це наочний спосіб контролювати витрати.

Фінансова подушка — скільки і де зберігати

Фінансова подушка — це запас на непередбачені обставини, який допомагає зберігати фінансову стабільність.

Скільки потрібно

Орієнтовна ціль — 3–6 місяців базових витрат. Розмір залежить від ваших щомісячних витрат. Починайте з цілі \$1,000, потім \$3,000, і поступово збільшуйте запас до 3–6 місяців базових витрат.

Де зберігати

Тримайте гроші на високоліквідному ощадному рахунку (наприклад, HISA) або в TFSA з ліквідними інструментами, без конкретної ставки. НЕ тримайте ці гроші в ETF чи на фондовому ринку, оскільки ринок може впасти саме тоді, коли гроші будуть потрібні.

Коли використовувати

Тільки для справжніх надзвичайних ситуацій: втрата роботи, невідкладні медичні витрати, термінові ремонти житла або автомобіля. Відпустка, новий телефон чи модний одяг — це не надзвичайна ситуація, для них мають бути окремі заощадження.

Ключові кроки для початку

01	02	03
Облік Відстежуйте всі доходи та витрати щонайменше один місяць — за допомогою додатку, таблиці або методу конвертів.	Резерв Створіть фінансову подушку, починаючи з невеликої цілі та поступово збільшуючи її з часом.	Регулярний перегляд Переглядайте бюджет щомісяця або щокварталу та коригуйте його після змін доходу чи витрат.

Як скоротити витрати — практичні лайфхаки

Продукти розумно

Порівнюйте ціни в різних магазинах та використовуйте додатки з знижками, наприклад Flipp та PC Optimum. Економія залежить від ваших звичок і покупок.

Телефон дешевше

Порівняйте тарифи Public Mobile, Koodo або Lucky Mobile з поточним планом. Економія залежить від вашого тарифу та потреб.

Транспорт

Розгляньте громадський транспорт, велосипед або car-sharing для рідких поїздок, якщо авто не є необхідним. Економія залежить від ваших щоденних маршрутів.

Кава та їжа

Наприклад, щоденна кава за \$7 — це понад \$200 на місяць. Приготування їжі вдома або планування обідів може суттєво зменшити ці витрати.

Борги — як позбутися якнайшвидше

Метод лавини (Avalanche)

Спочатку погашайте борг з найвищою відсотковою ставкою. Математично це зазвичай найвигідніший метод, оскільки він зменшує переплату за відсотками.

Метод сніжної кулі (Snowball)

Спочатку погашайте найменший борг. Психологічно він мотивує, адже швидкі перемоги підтримують дисципліну.

Приклад: борг \$5,000 під 20% річних (без нових покупок і комісій, платіж щомісяця):

- \$100/міс → близько 109 місяців (приблизно 9 років), переплата ≈ \$5,840
- \$300/міс → близько 20 місяців, переплата ≈ \$907
- \$500/міс → близько 12 місяців, переплата ≈ \$515

Висновок: вищий платіж скорочує термін і зменшує переплату. Результат залежить від ставки, залишку боргу та комісій, тому універсального множника немає.

Кредитна картка — як уникнути відсотків

Мета — сплатити повний баланс виписки **до** дати платежу, щоб зберегти пільговий період на покупки (там, де він діє). Пільговий період не є фіксованим — умови залежать від вашої картки, тож перевірте їх у договорі. Важливо також пам'ятати, що **cash advance має інші умови**: відсотки можуть нараховуватися одразу.

Автоматизація фінансів — система на автопілоті

01	02	03	04
День зарплати Можна налаштувати автоматичний переказ фінансової суми або обраного вами відсотка доходу на накопичувальний рахунок чи TFSA (наприклад, Wealthsimple або EQ Bank — як варіанти).	День 1–5 місяця Автоматичні платежі за оренду, інтернет, страхівку допомагають уникнути прострочень.	Перед датою платежу Сплачуйте повний баланс кредитної картки до дати платежу, щоб уникнути відсотків там, де діє пільговий період.	Раз на квартал Перегляд бюджету — чи відповідають витрати плану? Коригування при зміні доходу або витрат.
05	Раз на рік Перегляд страхових полісів, тарифів на телефон та інтернет. Порівняння та оптимізація.		

Правило 24 годин: Перед незапланованою покупкою понад \$100 зачекайте добу. Якщо наступного дня бажання залишилося — вирішуйте спокійно. Це простий спосіб уникнути імпульсивних витрат.

📺 **Більше про цю тему:** youtube.com/@10Canada — «10 хвилин про життя в Канаді»

«Бюджет — це спосіб сказати своїм грошам, куди йти, замість того щоб дивуватися, куди вони пішли.» — Джон Максвелл

Made with GAMMA

Топ-8 фінансових помилок новачків

Уникайте цих поширених помилок, щоб краще захистити своє фінансове майбутнє:

1

Ігнорування кредитного рейтингу

Слабкий кредитний рейтинг може ускладнити оренду житла або деякі фінансові послуги.

2

Відсутність бюджету

Без відстеження грошей перевитрати стають значно імовірнішими.

3

Порожні TFSA та RRSP

Невикористаний ліміт TFSA переноситься на наступні роки, але відкладання інвестицій має вартість через час. Ліміти RRSP варто перевіряти щороку на CRA My Account.

4

Відкладання інвестицій

Раніший старт дає більше часу для зростання; точний результат залежить від доходності та умов.

5

Борг під 20%+

Відсотки за кредитними картками можуть бути високими — сплачуйте повний баланс до дати платежу, щоб уникнути відсотків там, де діє пільговий період.

6

Без фінансової подушки

Резерв на непередбачені ситуації допомагає уникнути боргів; розмір залежить від ваших витрат.

7

Недостатнє страхування

Непередбачена подія може створити значні витрати; тип і розмір страхування залежать від вашої ситуації.

8

Відсутність фінансового плану

Без чіткої дорожньої карти важко досягти відчутного прогресу.

Як виглядає типовий перший рік в Канаді — і де можуть губитися гроші

Звички першого року часто впливають на подальший фінансовий прогрес.

Як ці помилки можуть впливати на результат — умовні приклади

Помилка	Умовний приклад	Пояснення
Порожній TFSA	Умовно: \$7,500 при 7% річних	Гіпотетичне порівняння; різниця залежить від доходності та часу.
Борг на кредитці	Умовно: \$3,000 при 20% річних, без жодного платежу протягом року — відсотки близько \$600	Регулярні платежі зменшують баланс і відсотки; сума залежить від умов.
Відкладання RRSP	Умовно: внесок \$10,000 при доході \$80,000 зменшує оподатковуваний дохід до \$70,000	Це зменшення податку, а не пряме повернення коштів; вплив залежить від провінції та ставок.
Банківські перекази замість Wise	Умовно: різниця залежить від комісії та курсу	Порівнюйте сумарну вартість переказу для вашої суми.
Відсутність страхування	Умовно: один непередбачений випадок може створити значні витрати	Розмір залежить від ситуації та покриття страхування.

☐ Регулярне виправлення кількох помилок з цього списку може мати вплив у довгостроковій перспективі; результат залежить від ваших обставин.

Ваш чекліст фінансового здоров'я

✓ Кредитна картка активна

Маєте кредитну картку і сплачуєте повний баланс до дати платежу. Це допомагає не платити відсотки там, де діє пільговий період; регулярні платежі можуть позитивно впливати на кредитну історію.

✓ TFSA відкритий

Внески робляться в межах доступного ліміту. Інструмент для інвестування залежить від ваших цілей і рівня ризику; дохід у межах рахунку не оподатковується.

✓ Є фінансова подушка

Ліквідний резерв на окремому рахунку (наприклад, HISA) може допомогти. Розмір залежить від ваших витрат; орієнтир — 3–6 місяців базових витрат.

✓ Є базове страхування

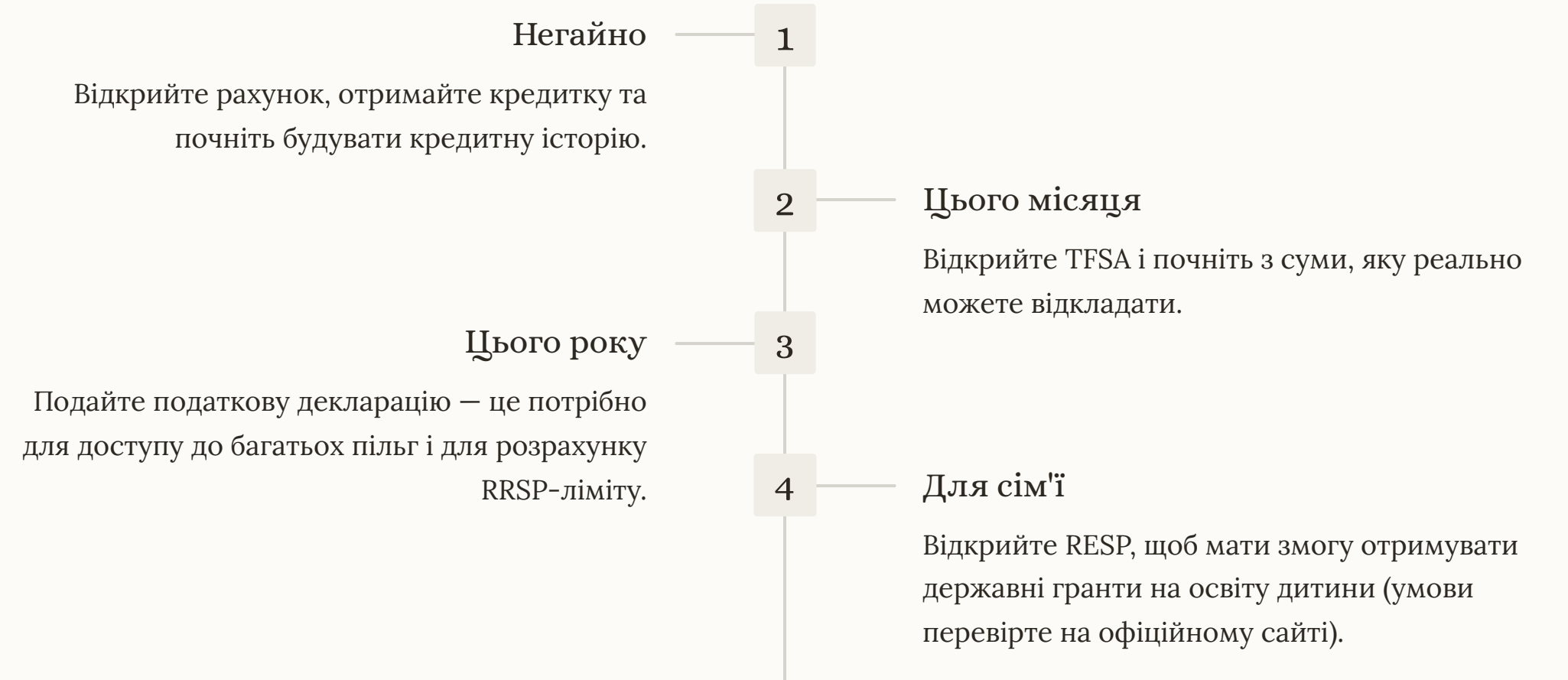
Life, disability або tenant insurance — залежно від вашої ситуації. Перевіряйте покриття та винятки.

☐ 🎯 Головний принцип: Не намагайтеся виправити все одразу. Оберіть одну помилку зі списку, виправте її цього місяця — і переходьте до наступної. Послідовність важливіша за досконалість.

«Витрачай менше ніж заробляєш — ось і вся фінансова мудрість.» — Бенджамін Франклін

Ваші наступні кроки та ресурси

Фінансова стабільність у Канаді — це марафон, а не спринт. Починайте з малого, але починайте **вже сьогодні**. Ось ваш покроковий план дій:

Ваш фінансовий план на 5 років

Найважливіші фінансові дедлайни року

Дата	Подія	Що зробити
1 січня наступного року	Повернення суми з TFSA до ліміту	Сума, знята з TFSA цього року, повертається до ліміту з 1 січня наступного року
Наприклад, до кінця лютого	Отримання T4 від роботодавця	Перевірте правильність даних
Перші 60 днів після кінця року	Внески в RRSP за минулий рік	Перевірте точну дату дедлайну на CRA My Account; не покладайтесь на універсальну дату (вона змінюється щороку)
30 квітня	Загальний дедлайн податків	Подайте через Wealthsimple Tax або бухгалтера. Самозайняті: подати декларацію до 15 червня, але сплатити борг до 30 квітня
3 липня 2026	Виплата CGEB (Canada Groceries and Essentials Benefit)	Перевірте нарахування в CRA My Account
31 грудня	Останній день внесків у RESP за поточний рік	Внесіть суму з урахуванням правил програми; умови CESC перевірте на офіційному сайті
31 грудня	Дедлайн внесків у FHSA за поточний календарний рік	Перевірте умови та ліміти FHSA

Корисні ресурси

 Урядові сайти

CRA My Account (canada.ca/my-cra-account) — перевірка RRSP/TFSA лімітів, статус декларації, пільги

[Canada.ca/benefits](https://canada.ca/benefits) — всі федеральні пільги та виплати

OSFI (osfi-bsif.gc.ca) — регулятор банків та страхових компаній

Financial Consumer Agency (canada.ca/fcac) — захист прав споживачів фінансових послуг

 Корисні додатки та сервіси

[Borrowell](#) — моніторинг кредитного рейтингу

[Wealthsimple Tax](#) — подача декларації онлайн (умови перевірте самостійно)

[Monarch Money](#) — відстеження бюджету та витрат

[Questrade](#) або [Wealthsimple Trade](#) — інвестування (умови та комісії перевірте самостійно)

[Wise.com](#) — зручний переказ коштів

[EQ Bank](#) — онлайн-банк з ощадними рахунками (умови перевірте самостійно)

Деякі посилання реферальні: ми можемо отримати винагороду, якщо ви виконаєте умови сервісу. Умови бонусів і тарифи перевіряйте перед реєстрацією.

Приєднуйтесь до спільноти

- [YouTube: @10Canada](#)
- [Telegram: new_life_in_canada](#)
- [Instagram: @10canada.ca](#)
- [Приватна консультація Володимира](#)
- [LinkedIn: vkucheryavv](#)
- [10canada.ca](#)

«Інвестиція в знання завжди приносить найкращі відсотки.» — Бенджамін Франклін

Made with GAMMA

Бонус: Книги, які змінять ваше фінансове мислення

Найкраща інвестиція — в знання. Ці книги читають мільйони людей по всьому світу. Кожна з них може змінити те, як ви думаєте про гроші.

The Psychology of Money

Morgan Housel • 2020

Чому поведінка важливіша за знання у фінансах. Найчитабельніша книга про гроші сучасності. Обов'язкова для всіх — незалежно від рівня досвіду.

The Intelligent Investor

Benjamin Graham • 1949

Біблія вартісного інвестування. Улюблена книга Воррена Баффета. Вчить думати як власник бізнесу, а не спекулянт.

Rich Dad Poor Dad

Robert Kiyosaki • 1997

Змінює мислення про активи та пасиви. Продано понад 40 мільйонів копій. Ідеальна перша книга про фінансову грамотність.

The Millionaire Next Door

Thomas Stanley • 1996

Реальне дослідження звичок мільйонерів. Руйнує міф про розкішне життя багатих. Вчить жити нижче своїх можливостей.

I Will Teach You to Be Rich

Ramit Sethi • 2009

Практичний покроковий план для молодих людей. Автоматизація фінансів, кредитні картки, інвестиції — все просто і по ділу.

The Little Book of Common Sense Investing

John C. Bogle • 2007

Засновник Vanguard пояснює чому індексні фонди перемагають активних менеджерів. Коротко, чітко, переконливо.

Your Money or Your Life

Vicki Robin • 1992

Переосмислення відносин між грошима та часом. Основа руху FIRE (Financial Independence, Retire Early). Змінює пріоритети.

The Wealthy Barber

David Chilton • 1989

Канадська класика! Написана спеціально для канадців. Проста мудрість про заощадження через історію звичайного перукаря.

З чого почати? Якщо ви новачок — починайте з «Psychology of Money» або «Rich Dad Poor Dad». Якщо вже маєте базу — «The Intelligent Investor» або «The Little Book of Common Sense Investing». «The Wealthy Barber» — обов'язкова для всіх, хто живе в Канаді.

Що змінилося: 21 жовтня 2026

TFSA 2026: новий room — \$7,000.

RRSP: максимум нового room — 33,810 (індивідуальний ліміт визначається у вашому NOA — Notice of Assessment).

Федеральна перша ставка: 14% до \$58,523 (маржинальна ставка, а не ставка на весь дохід).

HBP: до \$60,000 — це сума зняття з RRSP для покупки житла, а не грант.

New First-Time Home Buyers GST/HST rebate: для eligible нового житла — до \$50,000 федеральної частини за умовами; не universal і не для всіх угод з житлом (зокрема не для resale).

GST/HST credit з липня 2026 → CGEB, із 25% підвищенням регулярних виплат на 5 років за умовами програми.

OHIP: для eligible мешканців Онтаріо немає 3-місячного очікування.

❏ Перевірте свій ліміт, право на пільги та дедлайни перед внеском або заявою.

Офіційні джерела

Перевірено станом на 21 жовтня 2026. Правила та особисте право на програму можуть відрізнятися.

Податки та рахунки

- [CRA: ліміти TFSA/RRSP](#)
- [TFSA: свій доступний ліміт](#)
- [Податкові ставки](#)

Житло та освіта

- [HBP: умови й повернення](#)
- [FHSA: внески й перенесення](#)
- [RESP: державні гранти](#)
- [Перше нове житло: GST/HST rebate](#)

Допомоги та пенсії

- [CGEB](#)
- [EI: сума виплат](#)
- [CPP2026](#)

Страхування, банки та дентальна допомога

- [OHIP: оформлення і право](#)
- [CDSP: умови](#)
- [CDIC](#)
- [FSRA: захист депозитів](#)